

To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
From: (10)(2e)
Sent: Mon 7/27/2020 12:26:43 PM
Subject: RE: Nieuw BMJ mondkapjes & gedrag paper: sinds gisteren online
Received: Mon 7/27/2020 12:26:44 PM

Ja aanvullend onderzoek zou het definitief kunnen bevestigen. Tegelijk, de noodzaak voor het aanvoeren van bewijs lijkt toch echt te liggen aan de kant van de hypothese dat schijnveiligheid tóch wél bestaat. Immers:

- risico compensatie is een hypothese die vaak is onderzocht en niet bewezen lijkt (sterker nog: volgens hun is er sterk bewijs dat het niet bestaat).
- bij mondkapjes is naar 1 uiting van risico compensatie gekeken (hw) en daar is het ook al niet gevonden
- er zijn meerdere studies die suggereren dat anderen meer afstand houden als iemand mk draagt (en dat zal hoe dan ook schijnveiligheid, mocht dat bestaan, verminderen, te niet doen, of overschaduwen)
- er is observationeel bewijs uit Duitsland (Seres 2020), dat suggereert dat er geen sprake is van minder afstand houden door mensen met MK; en het observationeel CCTV onderzoek in Amsterdam met de UvA laat vooralsnog ook niet zien dat mensen meer risico nemen met mk
- er is een plausibele psychologische onderbouwing van mondkapjes die dienen als visuele cue voor mensen die afstand willen houden, om zich daaraan te houden

Mijn indruk is dat als dat er is, risico wellicht meer zit in goed gebruik mondkapjes, aanraken van je gezicht, e.d.

Met hartelijke groet,

(10)(2e)

Prof. dr. (10)(2e) | (10)(2e)
 RIVM Centrum Gezondheid en Maatschappij | Corona Gedragseenheid – wetenschappelijke basis
 Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven / Postbus 1 (postbak 10)(2e) | 3720 BA Bilthoven

T +31 (10)(2e) | M +31 (10)(2e) | E (10)(2e)@rivm.nl | Tw @ (10)(2e)

RIVM De zorg voor morgen begint vandaag

From: (10)(2e)
Sent: maandag 27 juli 2020 12:51
To: (10)(2e)
Cc: (10)(2e)
Subject: RE: Nieuw BMJ mondkapjes & gedrag paper: sinds gisteren online

Dank! Uitgewerkt in relatie tot handhygiëne; zij zeggen zelf dat andere study designs nodig zijn voor effect masks and social distancing indoors. Helemaal eens!

Groet, (10)(2e)

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Sent: maandag 27 juli 2020 12:27

To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Subject: Nieuw BMJ mondkapjes & gedrag paper: sinds gisteren online

<https://www.bmj.com/content/bmj/370/bmj.m2913.full.pdf>

Verwijst ook naar die drie veld studies, maar labelt ze wat anders dan het literatuur team (observationeel) en als alleen bewijs leverend van dat anderen meer afstand houden (niet dat de drager zelf zich veiliger/onveiliger gedraagt). Dat klopt m.i. deels; er is sprake van bepaalde mate van randomisatie en er is observationeel bewijs in dat MK dragers niet minder afstand houden van anderen.

De vrij directe conclusie BMJ paper:

In 2016, Pless¹² argued that risk compensation theory "is a deadhorse that no longer needs to be beaten." We would add that this dead horse now needs burying to try to prevent the continued threat it poses through slowing the adoption of effective public health interventions.

Met hartelijke groet,

(10)(2e)

Prof. dr.

(10)(2e)

(10)(2e)

RIVM Centrum Gezondheid en Maatschappij | Corona Gedragsunit – wetenschappelijke basis

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven / Postbus 1 (postbak (10)(2e)) | 3720 BA Bilthoven

T +31 (10)(2e) (secretariaat) | M +31 (10)(2e) | E (10)(2e) @rivm.nl | Tw @ (10)(2e)

RIVM De zorg voor morgen begint vandaag